

Täysistunto

Torstai 23.10.2025 klo 16.00—19.33

4. Keskustelualoite ruoantuotannon tulevaisuudesta, omavaraisuudesta ja huoltovarmuudesta

Keskustelualoite KA 32/2024 vp

Keskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 4. asiana on ajankohtaiskeskustelu ruoantuotannon tulevaisuudesta, omavaraisuudesta ja huoltovarmuudesta.

Ajankohtaiskeskustelun avaa keskustelualoitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Ritva Elomaa. Seuraavan puheenvuoron käyttää maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah. Tämän jälkeen myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorot varataan täysistunnossa V-painikkeella. Keskusteluun varataan aikaa yksi tunti. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.50 Ritva Elomaa ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näen sieluni silmin, kuinka meidän Niku-Petteri, suomenhevonen, johdattaa lehmät kesäisin pellolle, laitumelle. Muistan myös lämpimän, juuri lypsetyn lehmänmaidon, jota me lapset saatiin kupilla maistaa — kastettiin kovaa leipää siihen, ja se maistui ihanalle.

Mikä on samaa silloin, 60 vuotta sitten Lokalahdella, kuin tänä päivänä Suomessa maataloudessa ja tuottamisessa? Samaa on se, että meillä on edelleenkin puhdasta ruokaa — tuotetaan puhdasta ruokaa, salmonellavapaata, antibiootteja käytetään erittäin vähän, kasvinsuojeluaineita erittäin vähän — ja eläinten hyvinvointi otetaan huomioon, mutta totta on, että maatalous on elänyt viime vuodet kovassa paineessa. Se, että maataloustuet jätettiin nyt rauhaan, kertoo tämän istuvan hallituksen tahtotilasta. Onneksi maamme nykyinen hallitus on tarttunut härkää sarvista ja tarjonnut myös nuorille viljelijöille kannustimia tulla alalle. Lisäksi erinäisiä luvituksia on helpotettu byrokratiaa poistamalla.

Ensisijaisen tärkeää on, että markkinahinnat muodostuvat reilummin ja tuottajat saavat kohtuullisen hinnan tuotteistaan. Tähän problematiikkaan hallitus on reagoinut omilla esityksillään. Kun tuotantokyky säilyy koko maassa, emme ole liikaa riippuvaisia ruokatuonnista.

Ruoantuotannossa on valtavia kannattavuushaasteita. Alkutuottajat ovat suurissa vaikeuksissa. Tähän on paljon syitä, muun muassa vaatimukset ympäristöasioissa ja eläinten hyvinvoinnissa. Elintarviketuonnin laatuksiteerit ovat kotimaista tuotantoa heikompia, ja tämä vääristää markkinoita. Haluamme edistää eläinten hyvinvointia ja kiinnittää huomiota ympäristöasioihin entisestään, mutta kaikki tämä maksaa. Hintalappu on viljelijälle liian kova. Kuluja ei ole mahdollista enää kasvattaa. Tilannetta ei helpota myöskään pankkien nuiva suhtautuminen elinkeinon rahoittamiseen eikä inflaation kasvu viime vuosina.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

Tulonjako elintarviketeollisuuden, kaupan ja alkutuottajien välillä ei ole tasapainossa. Vallitseva turvallisuustilanne omalta osaltaan korostaa huoltovarmuuden merkitystä. Sukupolvenvaihdoksia on vaikea toteuttaa, koska nuorten on vaikea sitoutua elinkeinon epävarmaan tulevaisuuteen. Tilojen toiminnan jatkuvuus edellyttää pitkäjänteistä toiminnan suunnittelua. Kerran lopetettua tilaa ei aloiteta uudestaan. Työpaikat ovat laajasti uhattuina, jos alan ahdinko jatkuu. Tämä koskee sekä suoria että välillisiä työpaikkoja.

Arvoisa puhemies! Energiaomavaraisuuden merkitys olisi myös syytä muistaa osana huoltovarmuuden ydintä. Suomi on Euroopan unionin pohjoisin jäsenvaltio. Meillä on lisäksi pitkä itäraja Venäjän kanssa. On selvää, että maataloutemme elinvoimaisuus ja huoltovarmuutemme turvaaminen ovat meille äärimmäisen tärkeitä asioita nykyisessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa. Ruuantuotanto on maatalouden tärkein tehtävä ja huoltovarmuuden perusta. Maatalouspolitiikkamme on myös turvallisuuspolitiikkaa. Suomen kaltaisessa pohjoisessa maassa maanviljely on tietysti paljon haastavampaa kuin etelämpänä. Tarvitsemme siis tukea siihen.

Lisäksi on ikävä kyllä todettava, etteivät kaikki maatalousalan toimijat pelaa samoilla säännöillä EU:n sisällä. Esimerkiksi Suomessa pidetään paljon keskimääräistä parempaa huolta ympäristöstä ja eläinten hyvinvoinnista. Reilu kilpailu vaatii sitä, että säännöt ovat samat kaikille.

Hallitus on ymmärtänyt omavaraisuuden ehdottoman tärkeyden huoltovarmuuden näkökulmasta. Kuten on todettu, suoria tukia ei ole leikattu, vaikka taloustilanne on vaikea. Euroopan unionissa tulevaisuuden maatalouspolitiikan suuria linjoja luodaan parhaillaan, joten ennakkovaikuttamisen aika on nyt.

On selvää, että suomalaisen kuluttajan oikeus on saada jatkossakin kotimaassa tuotettua ruokaa. Epävarma maailmantilanne on avannut tämän todellisuuden töissämme. Tuontiruuan varaan ei missään olosuhteissa voi jäädä. Kannattavuus maataloilla on vaakalaudalla, ja siksi meidän on viimeinkin tehtävä toimia, jotka turvaavat ruuantuotannon jatkossakin. Oikeudenmukaisuus ruokaketjussa on yksi perustavanlaatuinen uudistuksen tarve, siis kaupalle, elintarviketeollisuudelle ja ruuantuottajalle.

Kiitos ministerille, että elintarvikemarkkinalain uudistus on tulossa. On rikkaus, että meillä on kuntia, kyliä ja asutusta koko maassa. Tämä pitää sisällään maa- ja metsätalouden, joka myös vaikuttaa kaikkeen. Palveluiden ja koulujen säilyminen on turvattava myös suurimpien asutuskeskusten ulkopuolella.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Perussuomalaiset kannattavat ehdottomasti sitä, että maa- ja metsätaloutta harjoitetaan koko maassa, koko Suomessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

17.55 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Arvoisa puhemies! Maatalouden kannattavuus ei ole vain viljelijän asia, se on koko yhteiskunnan asia. On kyse meidän kaikkien ruokaturvasta, huoltovarmuudesta ja alueiden elinvoimasta.

Rakennemuutos on ollut voimakasta koko Suomen EU-jäsenyyden ajan. On varmistettava, että maatalous on houkutteleva ja kannattava elinkeino uusille sukupolville. Nuorten viljelijöiden aloitusavustuksia myönnettiin viime vuonna ennakoitua enemmän, lähes 300 uudelle yrittäjälle, ja todennäköisesti tänä vuonna uusia aloitustuen saajia on jo 350. Suunta on oikea ja kertoo siitä, että hallituksen toimenpiteet ovat palauttaneet uskoa tulevaisuuteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

Pitkään maajussia on sovitettu syntipukiksi ympäristö- ja ilmastokysymyksissä. Se on väärin, sillä viljelijät tekevät joka päivä tärkeää työtä paitsi ruokaturvan myös ympäristön ja eläinten hyvinvoinnin eteen. Viime aikoina on ollut hienoa saada palautetta siitä, että viljelijät kokevat ilmapiirin muuttuneen ja politiikan palauttaneen uskoa siihen, että maanviljelyksellä on Suomessa tulevaisuus. Ympäristötoimia tulee tehdä kannusteiden eikä rajoitusten kautta, ja tämä on Suomen ajama linja myös EU-pöydissä.

Suomi on omavaraisuudessaan omaa luokkaansa, keskimääräisesti 80 prosenttia, ja tämä on taso, jota muualla Euroopassa ihaillaan ja tavoitellaan. Yli 100 prosentin omavaraisuuteen pääsemme leipäviljoissa, maidossa, sianlihassa ja kananmunissa ja erittäin korkealle myös hyvin monissa muissa, kuten perunassa, porkkanassa sekä broilerin ja naudan lihassa. Alueellisesti eri tuotteiden omavaraisuudessa on luonnollisesti eroja. Rakentaviin ja huoltovarmuuden kannalta fiksuihin, Suomen vahvuuksiin perustuviin ratkaisuihin eivät kuulu esimerkiksi maatalouspoliittiset avaukset tuotannon keskittämisestä Etelä-Suomeen.

Tuotantopanosten hintakehitys on ollut maltillisempaa kuin muutama vuosi sitten, joten maatilojen tilanne on vakaampi. Luonnonvarakeskuksen mukaan yrittäjätulo parantuisi viime vuoteen verrattuna erityisesti nauta- ja maitotiloilla, mihin liittyy positiivinen tuottajahintojen kehitys. On kuitenkin kestänyt, että Suomen kaltaisessa maassa tuottajahinnat laahaavat Euroopan hännillä. Ulkomaiset lehmänostajat ja tyhjätsauhelihahtajat ovat herätys koko suomalaiselle ketjulle ja kertovat siitä, että markkinatalous ei aina toimi niin kuin pitäisi.

Viljatiloilta tilanne näyttäisi jatkuvan haasteellisena. Viljasadosta tuli tänä vuonna määrällisesti viimevuotista parempi, ja se näkyy laskeneena hintatasona. Toisaalta edullinen rehuvilja parantaa taasen kotieläintalouden asemaa.

Maatalouden energiainvestoinneilla tuetaan paikallista energiantuotantoa ja lisätään huoltovarmuutta. Komissio on juuri hyväksynyt CAP-suunnitelmamme muutoksen, jolla mahdollistetaan tuet myös biokaasulaitoksille, joissa on ulosmyytävää energiaa. Myös muiden investointihakemusten osalta on selkeää kasvua, eli tulevaisuudenuskoa siis on.

Arvoisa puhemies! Hallitus on aktiivisesti toteuttanut toimia, joilla turvataan kotimaista ruuantuotantoa ja huoltovarmuutta ja viime kädessä pidetään huolta kokonaisturvallisuudesta. Viljelijöille keskeisten tärkeiden tukivälineiden rahoitus on säilynyt vakaana, eikä ruokaa tuottavasta maataloudesta ole leikattu, vaikka valtiontalouden tilanne on vaikea.

Kansallinen ruokastrategia julkaistaan joulukuussa, ja myös maaseutupoliittinen selonteko tulee eduskuntaan keväällä. Myös ruokaviennin edistäminen jatkuu tiiviisti, ja kuuden prosentin kasvu kertoo suunnasta, johon tulevienkin hallitusten on sitouduttava.

Hallitus on ohjelmassaan sitoutunut maatalouden tulos- ja kehitysnäkymien parlamentaarisen arviointiryhmän loppuraporttiin. Jo alkuvuodesta voimaan tulleella elintarvikemarkkina- ja kilpailulain muutoksella vahvistettiin elintarvikemarkkinavaltuutetun tiedonsaantioikeuksia ja täsmennettiin säännöksiä. Seuraava elintarvikemarkkinalain muutos on juuri lähdössä lausunnoille ja pian myös hankintalain muutos, jossa korostetaan huoltovarmuutta. Tämä antaa mahdollisuuden kunnille ja hyvinvointialueille tehdä kriteerejä, joissa suositaan lähiruokaa.

On miltei hämmäntävää, miten paljon vastustusta nämä muutokset kohtaavat jo ennen kuin esitystä on edes laitettu lausunnoille. Eikö se juuri vahvista sitä kuvaa, että kaikki ei ole elintarvikeketjun sisällä kunnossa? On nimenomaan elintarvikemarkkinalain tarkoituk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

sena suojella heikommassa asemassa olevaa osapuolta kohtuuttomilta sopimusehdoilta ja kauppataivoilta sekä turvata elintarvikemarkkinan toimivuutta ja edistää sen tervettä kehitystä.

Maatalouden rahoitukseen liittyviä ongelmia on kartoitettu muun muassa PTT:n selvityksessä. Nostimme valtiontakausten myöntämisvaltuutta 20 miljoonalla eurolla, ja olemme vastanneet rahoituksen ongelmiin Finnveran lainmuutoksella. Rahoitukseen liittyvä ongelma ei koske vain maataloja vaan pk-sektoria laajemminkin, ja niitä selvitetään puoliväliriihipäätöksen mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Maatalouspolitiikka on EU-politiikkaa, ja siksi vaikuttaminen on siinä aivan keskeistä. Olemme saaneet hyvin tavoitteitamme komission papereihin, lähtien maatalousvisiosta, ja jatkamme työtä monivuotisen rahoituskehiksen ja CAPin seuraavan kauden suhteen.

Kun puhumme maatalouden kannattavuudesta, puhumme siitä, millaisen arvon annamme ruualle ja ruokakulttuurille sekä maaseudulle ja sen ihmisille. Toivon, että keskustelumme on rehellinen, ratkaisukeskeinen ja tulevaisuuteen katsova. Suomalaiset viljelijät ja maaseutu ansaitsevat sen, ja siitä meillä kaikilla on tässä salissa myös yhteistä vastuuta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Nyt voimme sitten käydä keskusteluun, ja pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää puheenvuoron, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Edustaja Sarkkinen.

18.01 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikkien ei tarvitse ryhtyä kasvissyöjiksi, mutta ruuantuotantoa ja kulutusta on välttämätöntä kääntää nykyistä kasvispainotteisemmaksi. Kasvipohjaisen ruuan ja kasviproteiinien tuleekin olla ruokamurroksen keskiössä. Ekologisesti kestävä ruokajärjestelmä kulkee käsi kädessä kriinkestävyyden, ruokaturvan ja myös terveellisuuden kanssa.

Kasvipohjainen ruoka voi myös tarjota uusia tulovirtoja suomalaisille viljelijöille, jalostajille ja yrityksille. Luonnonvarakeskuksen selvityksen mukaan jopa 53 prosenttia suomalaisen ruokasektorin kasvupotentiaalista vuoteen 35 mennessä liittyy kasviproteiineihin, solumaatalouteen ja kasvimeijerituotteisiin, ja tätä kehitystä toivon myös hallituksen tukevan. Tavoitteena tulee olla ekologisesti kestävä kotimainen maatalous, joka tarjoaa tuottajille reilun hinnan tuotteistaan ja uusia taloudellisia mahdollisuuksia ja kehityksen väyliä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Satonen.

18.03 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lyhyesti kolme keskeistä pointtia.

Ensimmäinen on se, että maatalouden ja sen kannattavuuden tulee olla prioriteetti, niin kuin se on ollut Orpon hallituksella. Sinne ei ole kohdistettu leikkauksia, ja parasta aikaa harjoitetaan edunvalvontaa tulevan CAPin suhteen.

Toinen pointti on se, että jos me haluamme — ja kun me haluamme — että meillä on kotimaista ruokaa kaupoissa, niin kaikkien ketjun jäsenten pitää pärjätä. Se on hieno asia, että yrittäjätulo on nyt nautta- ja maitopuolella parantunut, mutta viljapuolella huolet ovat vakavia ja ratkaisuja tarvitaan.

Kolmas pointti on se, että jotta me saadaan riittävä taso huoltovarmuudelle tämän korkean omavaraisuusasteen lisäksi ja jotta varmistetaan myös tilojen kannattavuus, niin mei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

dän on viennissä oltava vahvempia kuin me ollaan oltu tähän asti. Tässäkin on tehty erittäin hyvää työtä, mutta sitä pitää edelleen vahvistaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

18.04 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kannattavuus koko Euroopassa maataloudessa on suuri puheenaihe, ja Suomessa haasteita on paljon enemmän, koska me pyrimme siihen, että meidän tuotannon laatu on erittäin korkealla tasolla myös eettisesti.

Minä kiitän täällä edustajia, jotka ovat tulleet tätä tärkeää asiaa käsittelemään, ja minä kiitän ministeriä, että ministeri on täällä vastaamassa meidän kysymyksiin ja yleensä keskustelemassa tästä tärkeästä aiheesta. Kysynkin: voisiko ministeri vielä luetella niitä toimia, mitä hallitus on nyt tekemässä ja tekee tämän kannattavuuden parantamiseksi täällä Suomessa? Ja vielä: Kyllähän se niin on, että tukipolitiikan ja kaikkien näiden tukien ja toimien pitää olla yhdenvertaisia kaikkialla Suomessa, ollaan sitten etelässä, pohjoisessa, Keski-Suomessa, idässä tai lännessä. Eikö näin ole?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

18.05 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitos edustaja Elomalle tämän keskustelualoitteen jättämisestä. Puhumme erittäin tärkeistä asioista, ja suomalainen ruoka on meille erittäin tärkeää.

Itse haluan myös tästä kannattavuudesta sanoa: Me mittaamme sitä tällä kannattavuuskertoimella, ja silloin, kun kannattavuuskerroin on yksi, niin maataloustuottaja voi kattaa sillä palkat ja korkomaksut, ja niin kuin tässä oli, keskimääräinen kannattavuus on noussut tänä vuonna 0,58:aan, eli sekään ei vielä kata sitä palkkojen ja korkojen menoa. Ja niin kuin tässä oli, viljantuottajat ovat erityisen haasteellisessa asemassa, ja heillä tämä kannattavuuskerroin on negatiivinen tänä vuonna.

Erinomaisen hyvä ajankohta tämä onkin, koska ensi maanantaina viljantuottajat ovat kutsuneet päättäjiä ja tämän asian päällä olevia asiantuntijoita keskustelemaan.

Nyt haluaisinkin ehkä ministeriltä kysyä: Mikä on teidän viestinne sinne viljantuottajille? Meillä on tällä hetkellä tilanne, että viljantuottajat antavat peltojaan esimerkiksi aurinkovoimaloitten alle, kun se kannattavuus on niin heikkoa. Kuinka voimme varmistaa sen, että tässä maassa jatkossakin voidaan tuottaa viljaa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

18.06 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensi viikolla järjestetään kasvinviljelijöiden kriisikokous, syynä romahtanut kannattavuus, kannattavuuden meneminen pakkaselle.

On aivan selvää, että meidän pitää saada vientimarkkinat vetämään ja sitä kautta tuottajien saamat tuottajahinnat vahvistumaan, mutta aivan yhtä lailla meidän pitää pystyä vaikuttamaan tuotantokustannuksiin ja tuotantopanosten hintoihin.

Kysyisinkin nyt arvon ministeriltä: Mitä ministeri aikoo tehdä, mitä hallitus aikoo tehdä, maatalouden tuotantokustannusten kasvun hillitsemiseksi ja laskemiseksi? Esimerkiksi kasvinviljelytiloilla erittäin oleellinen ja suuri tuotantokustannus syntyy lannoitteista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

Oletteko tekemässä muutoksia esimerkiksi lannoitteiden kadmium-rajoihin, mikä loisi kilpailua lannoitemarkkinoille ja laskisi todennäköisesti Suomen lannoitteiden hintoja esimerkiksi Ruotsin tasolle? Meillä on oleellisesti korkeimmat lannoitteiden hinnat tällä hetkellä Suomessa kuin Ruotsissa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

18.07 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kotimaisen ruuantuotannon turvaaminen on asia, josta vallitsee tässä salissa laaja yhteinen näkemys. Akuuttien kannattavuusongelmien lisäksi on olennaista varmistaa, että ruuantuotanto on ympäristön kannalta kestävää pitkälle tulevaisuuteen. On tärkeätä, että pystytään vähentämään edelleen vesistökuormitusta ja ilmastopäästöjä ja parantamaan luonnon tilaa.

Tukipolitiikalla on ohjattava siihen, että päästövähennykset ja luonnontilan parantaminen ovat viljelijöille kannattavia, aivan juuri kuten ministerikin omassa puheessaan totesi. Ruuantuotannon kestävyysmurros edellyttää kotimaisen valkuaiskasvituotannon lisäämistä ja jalostusasteen nostamista, jotta saadaan kotimaisten kasvipohjaisten tuotteiden osuus kasvuun, ja kotimaisissa kasviproteiinituotteissa on myös paljon vientipotentiaalia.

Kysynkin ministeriltä: millä konkreettisilla toimilla ja keinoilla hallitus edistää kotimaista valkuaiskasvien tuotantoa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ingo.

18.08 **Christoffer Ingo r** (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Det tål att upprepas att regeringen håller löftet om att inte rikta nedskärningar mot lantbruket, och det är ett värdeval som åtminstone jag är stolt över.

Arvoisa puhemies! Hyvän kasvukauden jälkeen huomaamme valitettavasti, että maatalouden kannattavuus on liian heikko. Markkinauudistukset viivästyvät, ja viljelijöiden kärsivällisyys alkaa loppua. Ei ole mahdollista tuottaa tappiolla.

Se, että hallitus jatkaa panostuksia elintarvikeviennin lisäämiseen, on myönteinen asia. On kuitenkin kysyttävä: Tietääkö oikea käsi, mitä vasen tekee? Valvotaanko vientitodistuksia myöntävää viranomaista tarpeeksi? Onko hallitus tietoinen siitä, että yritykset jonottavat? Valvomme Ruokavirastoa — Ruokavirastossa EU:n ulkopuolisiin maihin vientitodistuksia myöntävien virkamiesten määrä on vähentynyt 60 prosenttia kymmenen vuoden aikana — ennen kuin se saa paperinsa kuntoon? Onko meillä varaa odottaa, ja milloin ministeri Essayah on valmis teettämään riippumattoman selvityksen Ruokaviraston toiminnasta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman.

18.10 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuottajien alhainen hintataso johtuu pitkälle siitä, että elintarvikemarkkinat täällä Suomessa eivät toimi. Markkinatalouden yksi kulmakivi on siinä, että kuluttaja on kuningas. Nyt Suomessa ei ole näin. Kauppa on se, joka on kuninkaan roolissa.

Suomessa päivittäistavarakauppa on tunnetusti erittäin keskittynyttä. Markkinoiden toimivuus, reiluus, hintojen muodostuminen sekä kilpailun dynamiikka ovat jatkuvan mielen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

kiinnon kohteena. Kaupan omilla merkeillä — siis tuotteilla, joita kauppa myy valmistajan brändin sijaan omilla nimikkeillään — on tässä markkinarakenteessa keskeinen rooli, ja tämä vaikuttaa olennaisesti myöskin tuottajien hintatasoon niin, että se jää aina heikolle asemalle tässä koko ketjussa ja neuvotteluissa. Kysyisin ministeriltä: onko mahdollista, että tähän asiaan voitaisiin puuttua tulevassa elintarvikemarkkinalakiuudistuksessa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jukkola.

18.11 **Janne Jukkola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maatalous tarvitsee viimeiseksi toimintaa hankaloittavaa byrokratiaa. Maatalous tarvitsee reilut markkinat. Orpon hallituksen tavoitteena on palauttaa markkinaa oikeille raiteille siten, että suurien kauppaketjujen valta ei jyrää tuottajaa ja että jokainen lenkki ruokaketjussa tulee kuulluksi. Siksi elintarvikemarkkinalakia uudistetaan. Vahvistetaan alkutuottajan asemaa, annetaan markkinavaltuutetulle paremmat työkalut.

Mutta meidän ei pidä vain puolustautua ja uudistaa pelkästään sisäisiä rakenteita, meidän tulee iskeä tarmokkaammin vientimarkkinoille. Puhdas, turvallinen ja eettinen ruoka on meidän maatalousryhtäijiemme vahvin brändi, ja juuri nyt maailma sitä tarvitsee. Meidän tehtävämme on myös varmistaa, että suomalainen ruoka löytää tiensä yhä useammalle pöydälle myös Suomen rajojen ulkopuolella.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kangas.

18.12 **Antti Kangas ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vanha suomalainen ylpeydenaihe suo, kuokka ja Jussi ollaan menettämässä. Tämä talo haluaa ennallistaa vaival-raivatut suot, kuokka on joutanut romulavalle vanhentuneena tekniikkana ja Jussi on velkasaneerauksessa. [Naurua]

Haluaisinkin kysyä arvon ministeriltä, kuinka hallitus pääsee puuttumaan uudella elintarvikemarkkinalailla kaupan kohtuuttoman kovaksi nousseeseen asemaan. On Coop, on Xtra, on Pirkka. Valio-, Atria-, HK-, Snellman-tuotteet ovat jääneet mopen asemaan kaupan hyllyillä. Mikäli näin jatkuu — nyt jo jopa 50 prosenttia liha- ja maitotuotteista on kaupan merkkejä — ja jos ei asialle tehdä jotain, niin muutaman vuoden päästä prosenttiosuus voi olla 70. Käsittääkseni hallituksen elintarvikemarkkinalaki on tähän epäsuhtaan puuttumassa, mutta onko näin, ja miten pian näet tällä olevan vaikutuksia asiaan?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ounas-Panuma. — Oinas, anteeksi.

18.13 **Olga Oinas-Panuma kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen monesta asiasta samaa mieltä valiokunnan puheenjohtaja Elomaan kanssa tuossa lähtökohteisessa puheessa, mikä tähän saatiin. On mukavaa, että me puhutaan tästä aiheesta täällä salissa, mutta tosiasia on se, että meidän pitää saada nämä puheet konkretisoitumaan myös lainsäädännöksi, koska muuten näistä puheista ei ole mitään iloa. Toivottavasti nämä siis evästävät hyvin.

Yksi ongelma on totta kai tämän kaupan keskittyminen, mikä me kaikki tiedetään, siihen niitä lakiesityksiä odotetaan. Se, mikä itseäni huolettaa erityisen paljon tällä hetkellä, on poro- ja lammastalous, joista olen täällä salissa usein puhunut. Porotaloudessa etenkin tämä meidän petopolitiikka ja peto-ongelmat, korvausmäärien nouseminen ja toisaalta se,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

että te ette edes kaikkia petovahinkoja pysty korvaamaan. Sitten täällä lammaspuolella kannattavuus, siinä ovat luonnonlaitumet ja lampaan kotiteurastus, joka ei ole edennyt, vaikka sen pitäisi edetä. Mistä se kiikastaa, että näitä esityksiä ei ole tullut, koska minä uskon, että me pystyttäisiin tässä yhdessä parempaan?

Ihan viimeisenä, kun nyt on puhuttu viime aikoina myös näistä peltojen korvauskelpoisuuksista, haluaisin muistuttaa arvoisaa ministeriä, että myös Koillismaa on itäistä Suomea.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

18.14 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Maatalouden kannattavuus on Luken arvion mukaan kohentunut viime vuodesta, mutta kannattavuutta ei voida kutsua hyväksi, kun maatalousyrittäjien keskimääräiseksi tuntipalkaksi jää tänä vuonna noin 10 euroa 20 senttiä.

Hallitukselta kaivataan toimia lainsäädännön kehittämisen ja tukien uudelleenkohdentamisen puolella, mutta toimettomuus osuu ennen kaikkea suomalaisiin tuottajiin. Kyse on ruuantuotantomme tulevaisuudesta sekä ruokajärjestelmämme kestävydestä ja oikeudenmukaisuudesta valtiontalouden vaikeassa tilanteessa.

Arvoisa rouva puhemies! Kysynkin ministeriltä: puuttuuko hallitukselta rohkeutta uudistaa maataloustukia tai edes selvittää, onko nykyinen järjestelmä oikeudenmukainen, jos tukia voi nostaa myös tila, joka ei tuota rehua tai ruokaa markkinoille ollenkaan vuodesta toiseen? Kävin tutustumassa Pohjois-Savossa maatalaan ja yrittäjään, ja myös hän kummeksui maatilayrittäjänä sitä, että tukea voi maksaa tiloille, jotka eivät tuota käytännössä mitään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Meriluoto.

18.15 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisen ruuantuotannon tulevaisuus ratkaistaan nyt. Nykyinen järjestelmämme, joka nojaa niin vahvasti eläintuotantoon, ei ole ekologisesti kestävä. Se kiihdyttää ilmastonmuutosta ja uhkaa juuri niitä elinolosuhteita, joihin ruuantuotantomme perustuu. [Juha Mäenpää: Höpö höpö!] Luonnonvarakeskuksen mukaan yli puolet ruokasektorin kasvupotentiaalista vuoteen 35 mennessä liittyy juuri kasviproteiineihin ja kasvimeijerituotteisiin. Tämä on tulevaisuuden mahdollisuus, ei uhka. Ekologisesti kestävä ruokajärjestelmä on myös kriisinkestävä ja huoltovarma. Näistä syistä kasvipohjainen ruoka ja kotimaiset kasviproteiinit on nostettava ruokamurroksen keskiöön. Valtion tehtävä on tukea viljelijöitä muutoksessa ja rakentaa yhdessä maanviljelijöiden kanssa reilua ja ekologisesti kestävää järjestelmää, joka turvaa kotimaisen ruuantuotannon, huoltovarmuuden ja tulevien sukupolvien elämän edellytykset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

18.16 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun tässä keskustan riveistä lueteltiin kaikkea, mikä on tekemättä, niin vähän se yllätyksenä tietysti varmasti tuli, että kun 12 vuotta keskustalla oli maatalousministerin salkku [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] ja neljä edellistä vuotta, niin on näin paljon tekemätöntä työ-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

tä. Ei ministeri Essayahkaan niitä kaikkia kahdessa vuodessa ole ehtinyt vielä korjaamaan, mutta hyvin hän on työtään tehnyt.

Kiitos perussuomalaisille, että pidätte kotimaista ruokaa esillä, edustaja Elomaa tästä keskustelualoitteesta. Suomalainen ruoka on nyt aivan toisella tavalla suomalaisten huulilla myös puheissa, ja siihen on tietysti syy se, että ruoka on vahvasti myös huoltovarmuutta. Meidän pitää huolehtia kannattavuudesta. Täällä on puhuttu elintarvikeviennin vahvistamisesta ja myös elintarvikelain uudistamisesta, ja tästä mielelläni myös ministeriltä kuulin.

Haluan nostaa esille myös maaseudun alemman tieverkon. Ei tänne Helsinkiin, Ullanlinnaan, ei Kamppiin tule yhtään ruokaa, jos eivät meidän maaseudun tiet ole paremmassa kunnossa. Kumipyörillä yli 90 prosenttia meidän kuljetuksista edelleen kulkee.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

18.18 Anne Rintamäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvon ministeri! Tämä on erittäin tervetullut keskustelualoite, ja kiitän edustaja Elomaata tästä.

Meidän on muistettava, että kotimainen ruuantuotanto on myös turvallisuuspolitiikkaa. Kun pidämme tuotannon omissa käsissämme, me varmistamme, että kriisin tullen meidän ei tarvitse jäädä odottamaan satamaan tulevaa laivaa.

Itselleni kotimaisen ruuantuotannon tukeminen ostamalla kotimaista ei ole vain elinkeinopoliittinen kysymys, se on arvovalinta. Se on valinta sen puolesta, että Suomi pidetään elävänä, että pellot pysyvät viljelyssä, navettojen valot eivät sammu ja nuorilla on usko siihen, että maataloudesta voi vielä saada perheelle elannon.

Kun puhumme huoltovarmuudesta, meidän täytyy puhua myös siitä, kuka tekee sen työn. Ilman viljelijää ei ole ruokaa, ilman ruokaa ei ole huoltovarmuutta, ja ilman huoltovarmuutta ei ole itsenäistä Suomea. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttila.

18.19 Helena Marttila sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sanotaan, että yhteiskunta on kolmen aterian päässä anarkiasta, ja siksikin olemme aivan yhteiskunnan ydinkysymysten äärellä.

Ruoka vaatii tietysti työtä ja tuotantoa, ja on yhteinen tahtotila tässä salissa, että tulevaisuudessakin söisimme mahdollisimman kotimaista ruokaa. Valitettavasti epäreilulla asettelulla ja keskittyneellä kaupalla on ajettu tuottajia nurkkaan. On huoli, mistä tulevaisuudessa löydämme ruuantuottajia, jos kannattavuus ei tästä parane.

Ilmastonmuutoksen edetessä ja ääri-ilmiöiden yleistyessä myös Euroopassa Suomen rooli ruuantuottajana voi kasvaa hyvinkin merkittävästi. Suomessa on puhtaita perinteisiä raaka-aineita ja myös huikeita innovaatioita ja kasvupotentiaalia esimerkiksi kasviproteiineissa. Kysynkin vastuuministeriltä: miten tukipolitiikkaa uudistetaan siten, että se tunnistaisi paremmin nämä uudet ruokateknologiat, jotka ovat keskeinen osa kestävästä ruokajärjestelmästä tulevaisuudessa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen ja sen jälkeen ministeri.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

18.20 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viljanviljelijät todella ovat järjestämässä kriisikokousta heikon kannattavuuden vuoksi, eikä tässä kyllä kehumista ole maidon- ja lihantuotannossakaan, jos verrataan hintoja vaikkapa muun Euroopan hintoihin. Tällä viikolla saatiin huojentavia uutisia: Lapinlahdella Suomen suurin maitotila pääsi onneksi yrityssaneeraukseen. Se on tärkeä asia, mutta kyllä se kertoo siitä meidän maatalouden kannattavuustilanteesta. Ei voida näitten yrityssaneerausten varaan sitä missään nimessä laskea.

Tässä keskustelualoitteessa hyvä asia oli tämä rahoitusongelmien nostaminen esille. Se on iso, akuutti ongelma niin sukupolvenvaihdosten kuin myöskin maatalouden investointien osalta. Kysyisinkin tästä ministeriltä: mitä hallitus tekee nyt helpottaakseen näitä maatalouden rahoitusongelmia?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Essayah, kolme minuuttia, olkaa hyvä. Otetaan sitten vielä lopuksi puheenvuoro ministeriltä.

18.21 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Tässä on tullut paljon erittäin hyviä kommentteja ja kysymyksiä.

Vähän ehkä satunnaisessa järjestyksessä, mutta kaikki te, jotka tähän elintarvikemarkkinalakiin viittasitte, niin todellakin tällä elintarvikemarkkinalailla nimenomaan pyritään siihen, että koko elintarvikeketju pärjää, ja ennen kaikkea oikeudenmukaisuuteen. Silloin se tarkoittaa sitä, että esimerkiksi näitten kauppojen omien merkkien kohdalla ei voida mennä sellaisiin kohtuuttomiin ja, sanoisin, hyvän sopimustavan vastaisiin keinoihin, että saadakse vaikkapa oman tuotteen kaupan hyllyyn velvoitetaan tuottamaan kaupan omaa merkkiä tai vaikkapa antamaan joku innovaatio tai joku resepti kaupan omien merkkien käyttöön. Eli voi sanoa, että ihan tällaisista perushyvää kauppatappaa tietenkin sopimusvapautta kunnioittaen tätä elintarvikemarkkinalakia ollaan uudistamassa sitä myöten.

Täällä oli myöskin useampia kysymyksiä, jotka liittyivät kasviproteiinikysymykseen. Tätähän ympäri Eurooppaa tällä hetkellä taklataan, ja tässä meidän kansallisessa ruokastrategiassa kasviproteiini ja sen kehittäminen on ehdottomasti mukana. Siellä on myöskin tähän Valion 2.0-ohjelmaan liittyvää kehitystyötä.

Sitten täällä edustaja Jukkola kysyi tästä yksinkertaistamisesta. Tätä on tehty myös EU-tasolta lähtien, eli siellä esimerkiksi näitä ehdollisuuksia on purettu. Tällä hetkellä, voi sanoa, istuvan ja nykyisen komissaarin yksi semmoinen lempiaihe on se, millä tavalla pystymme yksinkertaistamaan maatalouspolitiikkaa.

Täällä edustaja ja valiokunnan puheenjohtaja Elomaa nosti esille erilaiset tukialueet Suomessa. Meillä tällä hetkellä on AB-alueet ja C-alueet, mikä tarkoittaa sitä, että aivan samalla tavalla emme näitä eri alueita Suomessa lähtökohtaisesti kohtelee, koska meillä on vähän erityyppistä tuotantoa eri puolilla Suomea ja me ollaan pyritty huomioimaan se, että nimenomaisesti tämä tukirakenne palvelisi kaikkialla Suomessa tapahtuvaa tuotantoa. Ja Etelä-Suomen kansallinen tuki on jo varmistettu tähän tulevaan CAPIin.

Täällä myöskin nostettiin tämä viljantuottajien ongelma. Tämä on tietysti siinä mielessä haaste, että hyvä sato tarkoittaa suomeksi huonoa hintaa, ja sen takia täytyy ehdottomasti tätä ketjun arvonalisää pystyä lisäämään. Esimerkiksi jos me ajatellaan vaikkapa kauran vientiä, niin Suomihan on aivan ykkösiä kauran viennissä, mutta meidän pitäisi saada vähän enemmän kuin pelkkää kauran vientiä eli esimerkiksi myslipatukoita tai kaurasta jalostettuja tuotteita, jolloin sitten tämä arvonalisä olisi parempi. Tietysti meillä on myöskin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

erittäin tärkeää näihin innovaatioihin panostaminen, koska se tuo uusia tuotteita markkinoille ja sitä myöten myöskin mahdollistaa viennin lisäämisen. Täällä monet aivan oikean huomion tekivät siitä, miten tärkeää tuo viennin lisääminen on, jotta sinne tuottajalle saadaan lisää myöskin arvoa.

Edustaja Suhonen täällä nosti esille nykyisen CAP-kauden. No tämä on tehty edellisen hallituksen aikana, eli meidän elämme nyt sitä CAPia, minkä edellinen hallitus on tehnyt, ja siinä mielessä ne tukimuutokset, mitä siellä sisällä voidaan tehdä, ovat kuitenkin kohtuu rajattuja, koska me elämme sitä CAPia. Mutta olen nyt siinä asemassa, että pystyn tulevalle hallitukselle tekemään toivon mukaan mahdollisimman hyvää CAP-kautta, jossa huomioidaan ennen kaikkea ruokaa tuottavan maatalouden tulevaisuus ja sen varmistaminen, että Suomi edelleenkin on mahdollisimman omavarainen ruuantuotannossa.

Täällä myös edustaja Heinonen nosti esille sen, että me tarvitsemme paitsi sitä maataloutta myöskin elävää maaseutua, muun muassa sitä, että meillä tiet ja infra ovat kunnossa ja palvelut pelaavat. Silloin me varmistamme sen, että meillä on mahdollisuuksia myöskin siellä maaseudulla.

Ja vielä edustaja Siponen nosti nämä rahoitushaasteet, joita tällä hetkellä on. Mehän hallituksen puoliväliriihessä tehtiin päätös siitä, että paitsi maatalouden myös muun pk-sektorin rahoituskireyttä, joka tällä hetkellä on nähtävissä pankkisektorilla, tällä hetkellä selvittämme, ja niin kuin totesin tuossa omassa puheenvuorossani, niin tätä asiaa on jo PTT:n suunnalta selvitetty. Olemme 20 miljoonaa lisänneet näitä mahdollisuuksia valtiontakauksiin, ja tietysti ennen kaikkea olemme nyt viimeisimpänä uudistaneet tätä Finnvera-lakia, joka tällä hetkellä taitaakin olla täällä eduskunnassa käsittelyssä. Aiemmin ei pystytty maataloutta ja metsätaloutta Finnveran rahoituksella tukemaan, ja se ehto on sieltä nyt poistettu, joten sekin varmasti omalta osaltaan tulee toivon mukaan antamaan lisää väljyyttä lainamarkkinoille.

Arvoisa puhemies! Lisää puheenvuoroja, ja sen jälkeen toivon mukaan pystyn vielä pitämään yhden pienen puheenvuoron vastatakseni teidän kysymyksiinne ja huomioihinne. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu.

18.27 **Pekka Aittakumpu ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maatiloja lopettaa, ja naudanlihasta on pulaa. Ilman suomalaista ruokaa meille kävisi huonosti. Maanviljelijöille kuuluu kaikki arvostus. Kyllä se, rouva puhemies, niin vain on, että monien maatalouden ongelmien takana on myrkynevihreä ideologia, joka on johtanut aivan liian kireään kansalliseen ja EU-tason sääntelyyn. Aivan tietoisesti on maanviljelijöitä ja maanviljelystä tässä maassa kuritettu.

Nyt, arvoisa rouva puhemies, hallituksella on onneksi aivan toisenlainen linja. Hallitus on toiminut oikein, kun maataloudelta ei ole leikattu, ja esimerkiksi Finnveraa koskevaa lainsäädäntöä uudistetaan niin, että jatkossa sen on mahdollisuus rahoittaa myöskin maataloutta. Esimerkiksi maatalouden investoinnit ja sukupolvenvaihdokset ovat olleet ongelmissa rahoituksen heikon saatavuuden takia, mutta tätä pyritään helpottamaan.

Arvoisa rouva puhemies! Haluan kysyä ministeriltä, milloin tämä elintarvikemarkkinain toinen vaihe tarkemmin ottaen on tulossa. Saammeko me vihdoin eduskuntaan myöskin ne tilateurastusta helpottavat säädökset, joita eduskunta jo viime kaudella edellytti hallitukselta?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

18.28 **Juha Viitala sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me olimme jokin aika sitten ministerin kanssa Satakunnassa Huittisissa lähiruokapäivässä. Muistelen niitä keskusteluita, ja ne osoittivat hyvin sen, että ruuantuotantoa arvostettiin kyllä Satakunnan maakunnassa hyvin paljon. Satakunnalla on hyvin merkittävä rooli tässä Suomen elintarvikeketjussa, se on huomioitava.

On huolehdittava siitä, että meillä on riittävästi osaajia tällä alalla. Näin me voimme varmistaa sen, että Suomessa on jatkossakin saatavilla puhdasta ja terveellistä ruokaa kaikille. Satakunnassa ammattikorkeakoulu aloitti vuonna 23 elintarvikealalle suuntautuvan amk-insinöörikoulutuksen, ja tulevaisuutta ajatellen koulutuksen ja työpaikkojen tulee kohdata entistä paremmin. Arvoisa ministeri, miten te näette tämän alan koulutuksen ja osaan työvoiman tulevaisuuden?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä.

18.29 **Timo Mehtälä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin kiitos edustaja Elomalle hyvästä keskustelualoitteesta. Täytyy muistaa, että perussuomalaisethan tekivät viime vaalikaudella 18 kohdan listan, jossa oli maatalouden hyviä asioita, mitä pitäisi edistää. Tässä vaiheessa voimme tehdä nyt yhteenvedon, että näistä viiteen kohtaan on jokin yritetty tehdä, mutta mitään näistä kohdista ei ole vielä toteutettu.

Nostan tässä kaksi asiaa esille.

Maatalousrakennusten kiinteistöveron poisto. Arvoisa ministeri, Ruotsissahan ei makseta maatalouden tuotantorakennuksista kiinteistöveroa, se oli viime vaalikaudella poistettu. Kun juuri Elomaan puolueelta oli viime vaalikaudella esitys, että se poistettaisiin pysyvästi, niin miksi tämä hallitus ei ole sitä tehnyt, ja miksi sitä ei edes väliaikaisesti ole poistettu?

Toinen kysymys sitten vielä maatalouden energiakustannuksista, joka oli siinä kysymyspaketissa. Energiaveron keventämiseksi ei ole kohdennettu mitään verotoimenpiteitä, mutta olisiko tällaisia ajatuksia? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäenpää.

18.30 **Juha Mäenpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ukrainan sodan alettua ostin vanhan suomalaisen julisteen sodan ajalta, ja siinä lukee seuraavasti: ”Maamies, kansasi katsoo sinuun. Luovuta lailliseen kauppaan kaikki liikenevät maataloustuotteesi.”

Sota on meidän lähellä, ja, arvoisat kansanedustajat, me emme saa tämän talon omalla lainsäädännöllä vaikeuttaa tai kallistaa ruuantuotantoa ja huoltovarmuutta.

Turpeesta sen verran, että kasvintuotannossa käytettävä kuiviketurve ja kotieläintaloudessa liki antibioottilääkkeenä toimiva kuiviketurve ovat alisteisia energiaturpeelle. On valitettavaa, että tämä venäläisen energian ystävä, edustaja Kiljunen, esityksellään on kotimaisen turvetuotannon romuttanut ja samalla vaarantanut ruuan huoltovarmuutta. Tämä asia pitää korjata.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

18.31 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos edustajille puheenvuoroista. Valtaosa on katsonut tuulilasista, eikä katsonut peruutuspeiliin, hieno juttu.

Sitten täällä on puhuttu siitä, mitä syötäisiin. Ihminenhan ei elä pelkällä proteiinilla, eikä isoin ongelma meillä ole se, mitä me syödään, vaan se, onko meillä tulevaisuudessa niitä tuottajia. Ja siinä, kuten täällä on hyvin tullut esille, tämä kannattavuus on keskeisessä roolissa.

On tullut seurattua eri asemassa nelisenkymmentä vuotta tätä maatalouden kehitystä ja maatalouden keskustelua, ja me ollaan kaikki nämä fraasit kuultu moneen kertaan vuosien varrella, mitä me on tänäänkin täällä kuultu, ja erityisesti kaupan taholta, joka aina puhuu keskusteluyhteydestä. He haluavat pitää hyvää keskusteluyhteyttä, mutta se ei tarkoita mitään. Se on täysin tyhjää puhetta. Eli mikäli valtasuhteet eivät tasoitu elintarvikeketjussa, niin meillä ei ole jatkossa suhteita eikä sitä ketjua.

Mutta ehkä hieman laajennan eri näkökulmaan. Maatalousyrittäjät eivät elä irrallaan muusta yhteiskunnasta, ja viljelijäperheet, jotta voi yleensä perheitä perustaa, tarvitsevat niitä yhteiskunnan palveluja, erilaisia, mitä kaikki muutkin, ja samaten erityisesti kotieläintilat toimivan lomitusrjestelmän ja kattavat eläinlääkintäpalvelut. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

18.33 **Jaana Strandman ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, kunnioitettu ministeri! Kiitän lämpimästi edustaja Elomaata tästä tärkeästä kotimaisen ruuan ja maatalouden nostamisesta keskusteluun täällä täysistunnossa.

Suomen maatalous elää haastavassa tilanteessa. Nykyhallitus on kuitenkin osoittanut vahvan tahtotilansa tilanteen korjaamiseksi jo huoltovarmuuden ja varautumisen vuoksi.

Maatalousyrittäjien ja -tuottajien kannattavuus tulee ruokaketjussa saada kuntoon. Tilojen jatkuvuus on vaarassa myös sukupolvenvaihdoksien vuoksi. Maatalouden tulevaisuus tulee nostaa vahvasti esille tärkeänä ja arvostettavana ammattina. Suomi tarvitsee maataloutta ympäri maata, sillä koko maan elinvoima riippuu siitä. Alemman tieverkoston tulee olla kunnossa. Meidän tulee suosia suomalaista, kotimaista, puhdasta ja terveellistä ruokaa ostovalinnoissamme. Maallakin eletään, asutaan ja yritetään.

Arvoisa ministeri, kuinka kotimaisen ruuan vientiä edistetään ja millä keinoin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

18.34 **Piritta Rantanen sd** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ministeri tässä viitasti tulevaisuuteen ja siihen, kuinka MFF elikkä tämä EU:n budjettiesitys on tullut ja kuinka se ennakkovaikuttaminen siihen on juuri meneillään. Niinhän se on, että ennakkotietojen mukaan tässä uudessa CAPissa elikkä maatalouspolitiikkaan liittyvässä rahoituskehiksessä kansallista joustavuutta ollaan lisäämässä. Käytännössähän se tarkoittaa sitä, että myös kansallista rahoitusta tullaan ehkä tarvitsemaan lisää, etenkin kun näyttää siltä, että ennakkotietojen mukaan maatalouden leikkaukset tukiin olisivat jopa 20 prosenttia. Kaikki me tiedämme, mikä Suomen taloudellinen tilanne on, ja näyttää todella huonolta sen suhteen, että pystyisimme kansallisesti nostamaan tukia tätä 20:tä prosenttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

Täällä on viitattu kaupan voimaan. Viime vuonna pelkästään kolme suurinta ruokakaup-paketjua tekivät voittoa 1,2 miljardia, ja kyllähän se niin on, että sitä tasapainoa pitää ha-kea sieltä kaupan puolelta. Julkisella tuella emme siis yksin voi maataloutta Suomessa pe-lastaa.

Mutta tämä ennakkovaikuttaminen on nyt kaikkein tärkeintä ja ensiarvoisen tärkeää. Kun viittasitte tässä tähän tukipolitiikkaan, niin nythän sitten vaikutetaan siihen, että jat-kossa ne tuet myös aidosti osuvat sinne tuottajille. Aiotteko pitää tästä huolen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

18.35 Merja Rasinkangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Elomalle hyvästä keskustelualoitteesta.

Kotimainen ruoka turvaa huoltovarmuuden. Viime aikoina olemme nähneet huolestut-tavia merkkejä siitä, mitä tapahtuu, kun kotimainen maatalous ja tuottajahinnat eivät ole riittävät. Lihahyllyt ammottavat tyhjyyttään yhä useammassa kaupassa, ainakin pääkau-punkiseudulla. Syynä ei ole niinkään kysynnän puute vaan se, että yhä useampi suomalai-nen viljelijä on pakotettu lopettamaan, koska tuottajahinta on niin matala. Suomi tarvitsee vahvaa maataloutta jo huoltovarmuudenkin vuoksi. Tarvitsemme liha- ja kasvituotantoa, joka on läheltä, puhdasta ja vastuullista.

Perussuomalaisena kansanedustajana pidän tärkeänä, että kotimaiselle ruuantuotannol-le annetaan sille kuuluva arvo. Tuottajille on maksettava reilu hinta, ja tässä on päätöksen-teon lisäksi suuri vastuu kaupoilla. Ilman maataloudesta huolen pitämistä meillä ei ole enää lähitiloja, ei lihantuotantoa eikä huoltovarmuutta. Erityisen ikävää on se, että monissa kou-luissa, päiväkodeissa ja vanhainkodeissa ajetaan ideologisesti väritynyttä kasvispainot-teista linjaa. Kouluruokailussa on palattava siihen, että tarjoillaan monipuolisesti kotimais-ta lihaa, kalaa ja kasviksia.

Suomalainen maatalous kaipaava arvostusta ja ennen kaikkea reilua korvausta tehdystä työstä. Maatalousyrittäjät tekevät työtään 24/7 arkena ja pyhänä ja ovat joutuneet olemaan epävarmoina tukien varassa. Tuottajahintojen tulisi olla sillä tasolla, [Puhemies koputtaa] että maatalousyrittäjät tulisivat toimeen omilla tuloillaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

18.37 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on useaan kertaan todettu, että hallitus ei ole kohdistanut leikkauksia viljelijöiden tukitasoi-hin. Se on totta, ja kiitos siitä.

Hallitus on nyt linjannut, että se laajentaa korvauskelpoisuuksia, jonolistoja puretaan, nuorille kohdennetaan uusia korvauskelpoisuuksia itäisen Suomen kuuden maakunnan alueelle. Samassa yhteydessä on todettu, että tämä ei tule vaikuttamaan muiden viljelijöi-den tukitasoihin ja että nämä laajennukset otetaan säästyneistä varoista. Nyt kun budjetti-kirjassa kuitenkin maatalouden pääluokkaan ja sektoriin yleensä kohdistuu leikkauksia, vaikka tukitasoihin suoranaisesti ei, niin kysyisinkin nyt arvon ministeriltä: kuinka paljon näitä säästyneitä varoja sektorilla on olemassa, ja mitä kaikkia uusia avauksia tai nykyisten päätösten laajennuksia meidän on lupa odottaa näihin säästyneisiin varoihin nojaten?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

18.38 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ruokavienti on Suomessa ollut vuosikaudet aika heikkoa, ihan Euroopan heikointa. Se, että viennin kasvu auttaisi alkutuottajaa — ja siihen hallitus käsittääkseni pyrkiikin — on hyvä asia.

Meidän pitäisi nostaa ruuan arvostusta. Me ollaan niin totuttu siihen, että me saadaan puhdasta, hyvää, kotimaista ruokaa, mutta sitä arvostusta pitäisi nostaa. Kouluruokaa tarjotaan, sehän on ihan ainutlaatuinen asia. Monessa maassa on eväät koululaisilla, ja meillä tarjotaan kaikille koululaisille ruokaa. Sehän on valtavan hieno asia.

Sitten sellainen asia vielä, että tänä päivänä, kun tuottajilla on pääosin aika paljon näitä paineita kannattavuudessa ja sitten kovat velat päällä, se tuottajien syyllistäminen on huono asia jaksamisen kannalta. Tämä Välitä viljelijästä on osoittautunut todellakin hyväksi, että siihen voi sitten tukeutua, niin että jos ministeri siitäkin puhuisi. Menen myös Some-rolle maanantaina, siellä on kriisikokous viljanviljelijöille.

Minä vielä kiitän ministeriä ja kaikkia teitä, jotka olette täällä tänään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

18.39 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin kiitän edustaja Elomaata siitä, että voidaan täällä suomalaisesta ruuantuotannosta keskustella. Kiitos myös ministerille siitä, että nostitte tämän kansallisen ruokastrategian tähän keskusteluun. Se on suomalaisen ruuantuotannon kannalta, ajattelen, ihan keskeinen, ohjaava dokumentti. Vetoankin vielä, että katsotte siinä rohkeasti tulevaisuuteen ja asetatte konkreettiset tavoitteet siirtymälle kohti kasvipohjaista tuotantoa. Tällainen selkeä linjaus ohjaisi osaltaan maataloustuotannon uudistamista kestävämpään suuntaan.

Kiertotalouskin tuli mainittua ministerin puheessa. Sen edistäminen on maatalouden kestävyyskannalta keskeistä ja lisää myös omavaraisuutta vähentämällä riippuvuutta fossiilisista lannoitteista. Seuraava CAP-uudistus on tosiaan tärkeä, ja siinä tulisi pyrkiä tulospäätöksiin ja pitää tiukasti myös nämä ympäristötoimet vahvasti tukiperusteissa mukana. Kysyisinkin vielä ministeriltä: miten varmistatte, että tukipolitiikka ohjaa jatkossa vähentämään vesistö- ja ilmastopäästöjä osana kestävästä ruuantuotannosta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kangas.

18.41 **Antti Kangas ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvon ministeri! Tässä on vielä pari asiaa, mihin haluaisin vastauksen.

Yksi on tämä edustaja Viljasen esiin nostama kadmiumraja. Itse kadmiumraja ei sinänsä ole niinkään suuri ongelma, mutta meillä ei ole keinoja mitata kadmiumia lannoitteista riittävällä tarkkuudella, mikä johtaa siihen, että me joudutaan tuomaan Suomen rajaa jopa 20 prosenttia alemmalla kadmiummäärällä olevia lannoitteita, ja tämä johtaa meillä kohtuuttomaan lannoitehinnoitteluun. Onko tälle asialle tehtävissä jotain?

Toinen on sitten julkiset hankinnat. Tämä talo tässä reguloi voimakkaasti suomalaista maataloutta epätehokkaampaan suuntaan kuin keskimäärin EU:ssa, mutta samalla myös julkiset hankinnat hankkivat juuri sieltä, mistä halvimmalla saa, eivätkä sieltä, missä tuotanto on vastuullista. Onko tälle asialle tehtävissä jotain, ja onko ehkä kenties joitain toimenpiteitä jo meneillään, sillä tilanne on tällä hetkellä kestämätön? Ei voi vaatia tiukempaa tuotantomoraalia ja samalla hankkia surkeammista olosuhteista tavaraa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jukkola.

18.42 **Janne Jukkola kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Itsekin haluan kiittää edustaja Elomaata tärkeän keskustelun järjestämisestä ja avaamisesta tähän. Täällä on ollut hyviä puheenvuoroja alan tulevaisuudesta ja kannattavuudesta.

Itsekin nostan vielä ruokaviennin, mistä on paljon tässä puhuttu, että meillä on siinä kyllä todella iso potentiaali. Meillä on osaamista, meillä panostetaan tuotekehitykseen, ja nyt ne innovaatiot, mitä meillä on, pitää vain saada täältä rohkeasti maailmalle. Siinä tarvitaan kyllä myös meidän yrityksiltä sitä tahtotilaa. Täällä avataan kyllä latua viennille, mutta nyt sitten rohkeasti mukaan, ja onhan meiltä hyvin lähtenyt.

En myöskään näe, että tässä on mitään vastakkainasettelua siitä, ovatko nämä kasviproteiineja tai eläinperäisiä tuotteita tai jopa alkoholituotteita — nehan lasketaan elintarvikевичintiin. Kysyisinkin vielä ministeriltä alkoholiviennistä: onko siinä meillä minkälaiset tulevaisuudennäkymät? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman.

18.43 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos valionkunnan puheenjohtaja Elomaalle erittäin asiallisesta ja rakentavasta keskustelualoitteesta. Samalla totean kyllä sen, että kiitos myöskin opposition edustajille erittäin asiallisesta keskustelusta. Se on harvoin, kun me kykenemme käymään näin hyvää ja rakentavaa keskustelua. Se vain osoittaa sitä, että tämä asia on tärkeä meille kaikille. Se on tärkeä asia myöskin kaikille suomalaisille.

Jos ajattelemme sitä, että tällä hallituskaudella olemme joutuneet sopeuttamaan kymmenen miljardin edestä — samanaikaisesti kun varjeluksessa on ollut puolustusmenoja, sisäisestä turvallisuudestakaan ei ole leikattu eikä myöskään opetuksesta juurikaan — niin se on saavutus sinällään, että olemme pystyneet pitämään nykyiset tukitasot samalla tasolla kuin aikaisemmin. Toisaalta en muista minun urani aikana, että viljelijät olisivat välttämättä peräänkuuluttaneet lisää tukea, vaan se, mitä he ovat halunneet, on reilummat markkinat ja parempi hinta kuin mitä jäisi sille tuottajalle. Sen takia olisi nyt äärimmäisen tärkeää, että me saadaan tämä elintarvikemarkkinalaki kakkonen eteenpäin. [Puhemies koputtaa] Haluaisin kuulla vielä ministeriltä, miten se menee aikataulullisesti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela.

18.45 **Jari Koskela ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies! Ja kiitoksia edustaja Elomaalle mielenkiintoisesta keskustelualoitteesta.

Me tiedämme kasvu- ja kuiviketurpeen merkityksen maataloudelle ja ruuantuotannolle. Sen sijaan turvepohjaisista biostimulanteista on puhuttu paljon vähemmän. Biostimulantit ovat aineita, jotka auttavat kasvia ottamaan ravinteita, kestämaan stressiä ja kasvamaan paremmin ilman, että ne ovat varsinaisia lannoitteita tai torjunta-aineita. Biostimulanteilla saadaan vähemmästä peltoalasta enemmän satoa. Turvepohjaiset biostimulantit voivat olla yksi käytännöllinen työkalu ruuantuotannon edellytysten vahvistamiseksi ja maatalouden tuottavuuden parantamiseksi. Kun lannoitteiden hinnat vaihtelevat ja sää on arvaamaton, jokainen prosenttiyksikkö lisääntynyttä ravinnekäytön tehokkuutta merkitsee viljelijän kassavirralle paljon. Turvepohjaisten biostimulanttien avulla voidaan nostaa kotimainen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

turveraaka-aine korkeampaan jalostusasteeseen ja luoda uutta liiketoimintaa maaseudulle. Nyt pitää huolehtia siitä, että turvealaa ei enää ajeta alas vaan sen kaikki mahdollisuudet hyödynnetään täysimääräisesti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vielä edustaja Hopsu ja sen jälkeen ministerin vastauspuheenvuoro, ja sitten meillä on aika käytetty, joka on tähän varattu. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

18.46 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kasvispohjaisen ruuan tukeminen merkittävästi nykyistä voimakkaammin olisi panostus maatalouden ja ravinnon ympäristökuorman merkittävään laskuun. Se olisi myös panostus maatalouden kasvuun, terveyteen ja eläinten hyvinvointiin. Voi ajatella niin, että tällaisen ruokamurroksen tekeminen ja tukeminen on maatalouden tulevaisuutta. Se on sitä Euroopassa, Suomessa mutta myös globaalisti. Se on juuri sitä, missä suomalaisella maataloudella voi olla uutta potentiaalia, ja se on myös taloudellisesti järkevää. Viime kaudella aloitettiin tällaisista ilmatoruokaohjelmaa ja sen valmistelua. Onko mahdollista, että tämä ohjelma voisi tällä kaudella edetä?

Myös eläinsuojelukysymykset ovat tärkeä osa vastuullista maataloutta, ja eläinten jalostamisessa niiden hyvinvointi tulisi turvata. Siipikarja on kaikista heikoimmassa asemassa eläinten hyvinvoinnin valvonnan ja lainsäädännön näkökulmasta. Olisin kysynyt, minkälaista edistystä tähän ministeri olisi tuomassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Sitten ministeri Essayah, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

18.47 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Todella haluan myös omasta puolestani kiittää tästä vahvasta tuesta suomalaiselle ruokaketjulle ja myöskin suomalaisille alkutuottajille. On hienoa, että tällaista keskustelua tässä hengessä tässä salissa käydään.

Muutamia kysymyksiä vastauksia:

Täällä useampi nosti esille lannoitteisiin, muun muassa tähän kadmiumrajaan, liittyviä kysymyksiä. Meillä on tulossa nyt ravinnekierrätyksen ja myöskin lannoitteiden omavaraisuuden tiekartta, ja tämä on varmasti sellainen asia, jota siinä yhteydessä on syytä tarkastella.

Sitten täällä useampi nosti esille myöskin nämä turpeeseen liittyvät kysymykset. Tästäkin on hyvä tietää, että meillä myöskin kasvu- ja kuiviketurpeen osalta, joka kuuluu meidän ministeriöön — energiaturve kuuluu sinne työ- ja elinkeinoministeriön puolelle energia-asioihin — tammikuussa muistaakseni valmistuu Luken tuottama tutkimus. Tässäkin on tärkeitä, kun katsotaan tätä kasvu- ja kuiviketurvetta, että tällä hetkellä se ongelma on, että sen päästökertoimia lasketaan samalla tavalla kuin lasketaan energiaturpeessa, ja se asettaa sen epäedulliseen asemaan. Tämähän on taas kysymys, joka vaatii vähän EU-vipuvartta. Olemme tässä oikeastaan Latvian ministerin kanssa löytäneet toisemme, ja olemme järjestämässä tästä myöskin tilaisuutta tuolla EU-puolella, ja pyrimme vaikuttamaan siihen, että hyvän aika, nämä ovat kuitenkin aivan eri tuotteita ja niiden vaikkapa jatkokäyttö on aivan toisenlainen, ja siinä mielessä pitäisi tämä myöskin huomioida sitten näissä päästökertoimissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

No, sitten täällä edustaja Oinas-Panuma, joka on jo tainnut lähteäkin salista, nosti esille nämä poronhoidon kysymykset. Poronhoitolaki on varmaankin ensi viikolla tulossa valtioneuvoston istuntoon, eli siinä asiassa ollaan etenemässä ja niitä huolia, mitä edustaja nosti tuossa kesällä esille, on hyvin siellä huomioitu.

Sitten täällä useampi, paitsi hän myös muistaakseni edustaja Aittakumpu, nosti esille nämä tilateurastukseen liittyvät kysymykset. Nyt on kyllä niin, että tilateurastuksessa me on tehty kaikki ne helpotukset, mitkä EU-lainsäädäntö vain pystyy ja sallii. Tosiasia on, että ilman lihan tarkastusta Suomessa ei kyllä lihaa voida saattaa markkinoille, ja se on vain yksinkertaisesti elintarviketurvallisuuskysymys. Siinä mielessä, jos sellaisia ajatuksia on, niin tässä asiassa tämä lihan tarkastus on pakollinen.

Sitten täällä muistaakseni edustaja Viljanen kysyi liittyen näihin maatalouden korvauskelpoisuuksiin. Elikkä siis kyllähän maataloussektorillekin on kohdistunut leikkauksia. Meillä muun muassa hallinnosta on leikattu, ihan niin kuin varmasti kaikkien muidenkin ministeriöitten kohdalla on käynyt, mutta me olemme tosiaan pystyneet ruokaa tuottavan maatalouden pitämään leikkausten ulkopuolella, ja kehyksen sisällä on pystytty tekemään näitä toimenpiteitä. Eli siinä mielessä voi sanoa, että keneltäkään ei ole viety, kun on pystytty tekemään niitä tärkeitä kohdennuksia. Itse pidän todella tärkeänä sitä, että kun puhutaan huoltovarmuudesta ja ruuantuotannon tulevaisuudesta, niin nuorille aloitteleville viljelijöille on pystytty nyt antamaan tätä korvauskelpoisuutta ja myöskin näille itäisen Suomen kuudelle maakunnalle, koska olen ollut tuolla EU-pöydissäkin keskustelemassa siitä, millä tavalla nämä raja-alueitten tilanteet pystytään hoitamaan koko EU:n alueella. On selkeästi nähty, miten paljon heikommassa tilanteessa siellä ollaan. Suomessa se näkyy muun muassa pellon hinnan romahtamisena, vakuusarvojen romahtamisena, eli mahdollisuudet niillä alueilla ovat selkeästi tällä hetkellä huomattavasti heikommalla.

Edustaja Östman kysyi aikataulusta elintarvikemarkkinalain puolelta, ja kiitos muuten vahvasta tuesta tälle laille, joka on eduskuntaan tulossa. Viikolle yhdeksän se pitäisi saada, eli sitten kun eduskunta on viettänyt istuntotauon, niin sen jälkeen aika pian pääsisi tekemään töitä sen parissa, kun on saatu lausuntokierrokset tehtyä.

Sitten täällä edustaja Kangas nosti esille hankinnat. Tässä voi sanoa, että vastuuta on tässä talossa mutta myöskin jokaisella hyvinvointialueella ja kunnanvaltuustossa. Siellä pitää tehdä ne poliittiset hankintastrategiat, joissa määritellään, että meidän kunnassa, meidän hyvinvointialueella hankitaan lähellä tuotettua — tehdään sellaiset kriteerit, joilla pystytään suosimaan sitä omaa paikallista tuotantoa. Sitä kautta se on mahdollista. Nythän hankintalakiin on tulossa selkeästi juurikin tämä huoltovarmuustekijä mukaan, joka mahdollistaa sitten hyvinvointialueilla ja kunnissa tämentyypiset strategiset valinnat, jotka ovat todella tärkeitä.

Sitten vielä täällä edustaja Elo nosti esille tämän vesiensuojelukysymyksen — maatalouden kohdalla tärkeä kysymys. Mehän juuri tässä CAP-muutoksessa nostettiin näitten suojakaistojen tukea. Tämähän on tärkeää, jotta todellakin meillä pystytään sitten myöskin meidän vesistöistä pitämään hyvä huoli.

Edustaja Hopsu nosti nämä kasvispohjaiset tuotteet, ja näissä meillä on palkokasvien kohdalla tapahtunut hyvää kasvua. Erityisesti herne on ollut sellainen, jossa meillä on ollut varsin nopeaa kasvua. Mutta totta kai valkuaisomavaraisuudessa meillä on edelleenkin parantamisen varaa, ja se on tietysti tärkeää. Tässä ei pidä unohtaa myöskään kalan kautta tulevaa valkuaista. On sanottu, että kalahan on se ilmastoystävällisin valkuainen, ja se on myöskin meidän hyvä muistia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

Sitten vielä tähän EU-vaikuttamiseen: Elikkä todellakin nyt tulevassa CAPissa, siinä pohjaesityksessä, on ollut tämä noin 15 prosentin leikkuri, mutta niin kuin meillä maatalouskomissaari Hansen on moneen kertaan sanonut, tämä on pohja ja siitä lähdetään neuvottelemaan. Totta kai tämä on ollut tämmöinen läpileikkaava, [Puhemies koputtaa] eli kaikille jäsenvaltioille tämä tilanne on ollut ihan samanlainen, mutta tämä on selkeää, että kaikki maatalousministerit ympäri Eurooppa ovat ilmaisseet, että tämä ei käy, tämä rahoituksen taso ei ole hyvä. Koska samanaikaisesti tiedämme, että komission esityksessä on huomattavan suuri budjettilisäys koko muuhun budjettiin, niin miksi sitten juuri maatalouden, joka on varmaan tämänkin salin mielestä siellä huoltovarmuuden ja turvallisuuspolitiikan ytimessä oleva asia, pitäisi tässä olla kärsijänä? [Puhemies koputtaa]

Mutta kiitoksia todellakin tästä hyvästä, rakentavasta keskustelusta, ja jatkamme aiheen ympärillä yhteistyössä.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.